

5/12/2008 CIÈNCIA

Més del 10% dels espanyols tenen ancestres nord-africans

- Un marcador genètic típicament judeosefardita està present en un altre 19%
- Els autors de l'estudi destaquen el pes de deportacions i conversions massives

ANTONIO MADRIDEJOS

BARCELONA

Un sorprenent estudi realitzat amb 1.140 voluntaris espanyols i portuguesos ha confirmat l'extraordinària empremta genètica deixada pels colonitzadors musulmans i fins i tot pels judeosefardites que es van instal·lar a la península Ibèrica durant l'edat mitjana. L'herència és tan profunda, diuen els autors, que no es pot entendre només com el fruit d'una convivència secular, dels matrimonis mixtos, sinó que en gran part és el resultat de conversions en massa i de deportacions realitzades a partir del segle XV. Concretament, el 10,6% dels habitants d'Espanya i Portugal tenen un tret genètic atribuïble a un avantpassat nord-africà i un altre 19% el tenen de judeosefardites o, com a mínim, de pobles originaris del Pròxim Orient.

El treball, que han realitzat durant els últims anys diversos investigadors de les universitats de Leicester (Regne Unit) i la Pompeu Fabra de Barcelona (UPF), es publica avui a la revista *American Journal of Human Genetics*.

Com a primer pas, els científics van analitzar poblacions actuals de sefardites (Israel i Istanbul, per exemple) i de nord-africans buscant-hi alguna particularitat genètica que pogués definir-les. El que van fer exactament va ser estudiar el cromosoma Y, que es transmet de pares a fills mascles gairebé sense variació amb el pas del temps i sense que importi la càrrega genètica que aporta la mare, és a dir, que un nen el té igual que el seu rebesavi patern (el cromosoma Y és molt útil en estudis d'aquest tipus, però la seva força genètica és tan petita que resulta indetectable en l'aspecte físic). Finalment, quan van aconseguir un perfil del cromosoma Y nord-africà i un altre del judeosefardita, van procedir a comprovar en quin percentatge de la població portuguesa i espanyola estaven presents.

¿IL·LÒGIC?

Segons explica Elena Bosch, de la Unitat de Biologia Evolutiva de la Universitat Pompeu Fabra, un resultat curiós és que la distribució territorial de les dues herències no es correspon amb els manuals d'història. Per exemple, en lloc d'haver-hi una proporció més gran d'ancestres nord-africans a Andalusia oriental o València, com es podria esperar tenint en compte el poblament medieval d'aquestes zones, els percentatges més elevats s'obtenen a Portugal, Galícia o Lleó. L'única explicació, afirma, "són els alts nivells de conversions, forçades o voluntàries", que van ocórrer després de la fi de la Reconquesta, així com les posteriors deportacions de moriscos granadins. Francesc Calafell, també de la UPF, considera que el marcador nord-africà utilitzat en el treball és prou recent per descartar una influència de migracions des del Marroc però anteriors a la conquesta musulmana, fins i tot preromanes.

Més espectacular encara és la influència sefardita. Per exemple, s'obtenen resultats espectaculars a Aragó, Astúries, Eivissa o el sud de Portugal, on gairebé el 40% de la població té algun ancestre jueu, però també se supera el 20% a Castella-la Manxa o Mallorca. A diferència del que passa amb el patrimoni nord-africà, que sembla lògic, els investigadors assumeixen els sorprenents percentatges amb cautela i no poden descartar altres substrats del Pròxim Orient, però no necessàriament jueus, com poblaments neolítics o fenicis.

PARTICIPACIÓ

- Compartir

- ¿Què són aquests serveis?

EINES

Sigues el primer a conèixer aquesta notícia amb l'aplicació **ÚLTIMA HORA**

Rep El PERIÓDICO al teu correu amb el Butlletí de titulars.

Rep les **alertes per sms** al teu mòbil.